

[Aksel Møller.]

man tør tage ansvaret for det, men den højtærede forsvarsministers tale åbner netop tvivl om, hvorvidt det, der her er sket, ligger indenfor, hvad en forsvarsminister kan tage ansvaret for. Det fremgår jo af flere afsnit i talen. Bevares, så længe de trufne foranstaltninger på en eller anden måde kan motiveres med militær ønskelighed, så længe der kan anlægges militærpolitiske synspunkter på det, sådan som der f. eks. blev af den højtærede forsvarsminister i august måned 1954 med hensyn til tjenestetiden og omlægningen fra de 18 måneder til 16 plus 2, forstår jeg udmærket vel den højtærede forsvarsminister, men så snart der er tale om en økonomisk-politisk begrundelse, altså en indenrigspolitisk begrundelse for nedskæringerne, og der ikke er sagt god for dem militært og forsvarsmæssigt af den sagkundskab, som den højtærede minister har til sin rådighed, forekommer det mig, at man med rette kan spørge den højtærede forsvarsminister: Tør han påtage sig ansvaret?

Den højtærede forsvarsminister ynder som sagt modangrebet. I særdeleshed forsøgte han det i spørgsmålet om tjenestetiden. Det synes at spille en aldeles overvældende rolle for alt, hvad ministeren har sagt og tænkt i denne sag, at den forrige regering har ført forhandlinger med NATO angående løsningen af genindkaldelsesproblemet på grundlag af bevarelsen af 18 måneders tjenestetid. Ministeren bestred åbenbart ikke, at jeg havde ret, når jeg forleden dag sagde, at den forrige regering ikke havde bundet sig i denne sag, men alene havde undersøgt mulighederne, og at regeringens endelige stilling til spørgsmålet først og fremmest var bestemt af, om befalingsmandsrammer og kasereringsmuligheder tillod genindkaldelse på det tidspunkt, talen var om. Der var altså intet afgjort og intet foregrebet. Hvis den højtærede forsvarsminister alligevel finder, at man dengang burde have valgt en anden fremgangsmåde, og angriber os, der sad i den daværende regering, for det, så er det hans menneskeret, og så må vi finde os i det. Der kunne højst sandsynligt anlægges mere end eet synspunkt med hensyn til et sådant spørgsmål på det pågældende tidspunkt og så meget desto mere i dag så lang tid efter. Men jeg

ser ikke, at det, som vi angriber den højtærede forsvarsminister for, altså tjenestetidsspørgsmålets udvikling under hans ledelse, vedrører de overvejelser, den forrige regering var inde på.

Bevares, lad os give ham ret så langt, at problemet om genindkaldelser eksisterede — det stod forøvrigt også i forsvarsloven, som var gennemført — da han overtog ledelsen af forsvarsministeriet, og at der virkelig var et problem for ham at tage stilling til, al den stund han fandt, der var skabt forventning i NATO med hensyn til Danmarks stilling. Så langt er jeg villig til at følge ham.

Vi ved, at han personlig traf sin afgørelse i juni måned. Overfor NATOs øverstkommanderende fremhævede han, at enten måtte 18 måneders tjenestetiden opretholdes og genindkaldelser i tilknytning hertil opgives, eller også, hvis hovedvægten lagdes på genindkaldelser, måtte tjenestetiden nedsettes til 16 måneder plus to genindkaldelser på 1 måned hver. Da general Gruenther imidlertid stillet heroverfor tilrådede at beholde 18 måneders tjenestetid og den militære sagkundskab herhjemme tilrådede det samme, så kom det øjeblik for den højtærede forsvarsminister, da han var frigjort af de prioriteter, forgængerens handlinger har haft i ham.

Det, vi bebrejder ministeren, er, at han på trods af den militære sagkundskab beslutter sig til en ordning med 16 måneder med genindkaldelser. Men bevares, den ordning lå, som jeg før har sagt, i det militærpolitiske plan. Det, vi angriber ham for, er, at han derefter af økonomisk-politiske grunde, d. v. s. indenrigspolitiske grunde, udskyder disse genindkaldelser udover den termin, han havde lovet at fastholde. I det hele taget er den højtærede forsvarsministers forhold til ordet „fastholde“ af platonisk karakter. Det ville glæde mig, om han i fremtiden ville omgås det med en noget større varsomhed, end han har gjort hidtil. Jeg kan naturligvis godt forstå, at der kan opstå omstændigheder, der gør, at man må forandre et een gang indtaget standpunkt, og det ville være stupidt, om man ikke gjorde det, hvis kendsgerningerne er af den karakter, at de nødvendiggør det. Men en sådan forklaring har vi ikke fået. Den højtærede forsvarsminister opererer i dag i